

Universitatea Tehnică a Moldovei

TEZA DE MASTER
ETICA ANTREPRENORIALĂ – PROBLEME ȘI
PERSPECTIVE

Student:

Țîra Violeta

Conducător:

Crucerescu Cornelia
Dr., Conf. univ.

Chișinău, 2021

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA**

**Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Inginerie Economie și Business
Departament Economie și Management**

Admis la susținere

Șef departament:

Țurcan Rina, Dr., Conf univ.

_____

„_____” _____ 2021

Etica antreprenorială – probleme și perspective

Teză de master

Student: Țîra Violeta, gr. AA -192 M

Conducător: Crucerescu Cornelia, dr., conf. univ.

Consultant:

Recenzent:

Chișinău, 2021

Rezumat (Adnotare)

Teza de master cu tema: „Etica antreprenorială – probleme și perspective” elaborată de masteranda Țîra Violeta, conține: introducere, conținutul lucrării (3 capitole), concluzii, bibliografie, anexe.

Problematica studiului: Scopul acestei teze este cum să ne documentăm și să implementăm codul de conduită în afaceri pentru a prognoza și, respectiv, de a soluționa orice problemă parvenită, ținând cont de etică. S-a propus ca această teză să ofere repere cu privire la ceea ce se numește în terminologia internațională „instituționalizarea eticii”, adică abordarea sistemică a aspectelor de etică într-o organizație sau profesie prin intermediul unor sisteme de management al eticii și, în același timp, să ofere o fotografie a modului cum acest proces are loc în cadrul entității I.I. „Beșelea Victoria”.

Cercetarea a mai vizat și tendințele la nivel internațional cu privire la managementul eticii și conformității, precum și în ceea ce privește responsabilitatea socială a companiilor.

De asemenea, actualitatea temei se accentuează și prin faptul că, în ultimii ani s-a înregistrat o diversificare a domeniilor unde corupția își face simțită prezența. Corupția rămâne doar unul dintre fenomenele de imoralitate care se manifestă și în mediul de afaceri. Deși la nivel internațional se înregistrează o tendință spre gestionarea acestui tip de practici prin intermediul unor sisteme de management al eticii și conformității, este important de analizat modul în care aceste politici au fost preluate de companiile din Republica Moldova, cum sunt ele gestionate și care este impactul lor la nivel organizațional.

S-au utilizat ipoteze sau enunțuri care pot fi definite și ca o construcție ideală sau conceptuală care încearcă să organizeze și să exploreze anumite aspecte privind etica antreprenorială. Cercetarea este condensă pentru descoperirea a cât mai multe fapte. În lucrare sunt luate de asemenea în considerare rezultatele cercetărilor realizate în cadrul Î.I. „Beșelea Victoria”.

Cuvinte-cheie: etică, antreprenariat, politici, cod de etică, cercetare.

Adnotation

The master thesis with the topic: „Entrepreneurial ethics – problems and perspectives” elaborated by the master Țîra Violeta, contains: introduction, content of the paper (3 chapters), conclusions, bibliography, annexes.

The issue of the study: The purpose of this thesis is how to document and implement the code of conduct in business to predict and, respectively, to solve any problem that has arisen, taking into account ethics. The role of this research is to capture current trends in how Moldovan businesses understand to promote entrepreneurial ethics culture of integrity and to publicly express responsibility for all kinds of impact on their current activities. The approach to the system of asthma as an organ or its professional prophesy is the system of the world, the way to the world, the time of the world in institution „Beșelea Victoria”. The purpose of the master's thesis is to stigmatize the activities and activities and to support them and to make them more credible to all of them. The research also aimed and international trends on ethics and compliance management, as well as on corporate social responsibility.

Also the topicality of the theme is accentuated and about the fact that the last ones were registered a diversification of the domains of corruption has made its presence felt unlike corruption. The broader the state implies the relation of the state to its sympathies to the institutions of the state wide with the bone implies the relationship of the state or the state's institutions, they were able to register the corruption and the terror of the middle of the affairs. More and more in treasurers, company managers or simple employees accuse the fact that they have developed inside behaviors associated with the phenomenon of corruption, but this time regarding the relations between companies. Corruption remains the only source of immorality and the medium of affairs. Dissimulate the area, use the company. Although, at the international level, there is a trend towards the management of this type of practice through an ethics and compliance management system. It is important to analyze how these policies have been taken over by Moldovan companies as they are managed and what is their impact at the organizational level. Hypotheses have been used that can be challenged, and an ideal structure can be used to help you look and feel better. Research is condensed to discover as many facts as possible. The paper also takes into account the results of research conducted within „Beșelea Victoria”.

Key words: ethics, entrepreneurship, politics, code of ethics, research

CUPRINS

INTRODUCERE.....	8
1. BAZELE TEORETICE PRIVIND ETICA ANTEPRENORIALĂ	
1.1. Conceptul de etică antreprenorială: scurt istoric, obiective.....	11
1.2. Abordări ale eticii. Probleme. Perspective.....	16
1.3. Natura eticii în mediul antreprenorial. Tendințe de dezvoltare.....	26
2. ANALIZA ACTIVITĂȚII ECONOMICO-FINANCIARE A ÎNTREPRINDERII Î.I. „BEȘELEA VICTORIA”	
2.1. Locul activității comerciale în economia națională.....	33
2.2. Caracteristica generală a Î.I. „Beșelea Victoria”.....	36
2.3. Analiza veniturilor și costurilor.....	38
2.4. Analiza profitabilității.....	41
2.5. Prezentarea situației patrimoniale.....	43
2.6. Analiza echilibrului financiar.....	46
2.7. Analiza SWOT.....	51
3. DEZVOLTAREA ETICII ANTREPRENORIALE LA ÎNTREPRINDEREA INDIVIDUALĂ „BEȘELEA VICTORIA”	
3.1. Includerea aspectelor de etică în activitatea ÎI „Beșelea Victoria”.....	52
3.2. Menținerea stabilității financiare ca garant a onorării obligațiilor față de creditorii ÎI „Beșelea Victoria”	53
3.3. Gestiunea fiscală și integritatea.....	60
3.4. Implementarea Managementului prin obiective.....	62
CONCLUZII.....	66
BIBLIOGRAFIE.....	68
ANEXE.....	70
1. Bilanțul	70
2. Situația de profit și pierderi	73

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei abordate

Etica antreprenorială este una din ramurile specializate ale eticii aplicate, care se preocupă cu principiile morale și cu problemele morale sau etice care apar în cadrul mediului de afaceri. Ea reflectă filosofia aferentă mediului de afaceri, o ramură a filosofiei care se preocupă cu aspectele filosofice, politice și etice ale economiei și mediului de afaceri. Misiunea eticii este nu numai de a expune aspectele teoretice ale moralei, ci și de a constitui un ghid practic, real, în îndrumarea și ameliorarea vieții morale a societății. Rolul eticii este să ajute oamenii și instituțiile să decidă ce este mai bine să facă, pe ce criterii să aleagă și care le sunt motivațiile morale în acțiunile lor. În analiza evoluției ciclice a afacerilor la nivel de firmă, indiferent de poziția adoptată în practică de decident, trebuie avută în vedere și conjunctura economică în care firma își desfășoară activitatea. Prin urmare, promovarea unui comportament etic adecvat, atât din partea managerilor cât și a subordonaților, are o importanță capitală, cu impact decisiv pentru rezultatele finale ale întregii organizații în evoluția pe piață. Este important de știut că în multe state, ca de exemplu în Statele Unite ale Americii, companiile, în special cele mari, au statut legal de persoană, cu toate drepturile și datoriile pe care le implică acest status. Problemele etice care intră în sfera eticii în antreprenariat includ, printre altele, drepturile și datoriile prezente în relațiile dintre o companie și angajații, furnizorii, clienții și vecinii săi, precum și responsabilitatea pe care o are o companie față de acționarii săi. Principalele modalități de implementare a eticii antreprenoriale sunt politicile interne ale companiilor și ofițerii de etică. În ceea ce privește politicile interne ale companiilor, acestea fac de obicei parte din programe mai largi de etică și conformitate și au ca obiect principal conduita etică a angajaților. Ele pot lua forma unei declarații generale de intenție a companiei, dacă sunt scrise într-un mod foarte general, sau a unui cod de conduită, dacă detaliază modul în care trebuie să se comporte angajații în diverse situații. În ceea ce privește ofițerii de etică, aceștia au responsabilitatea de a evalua implicațiile etice ale activității companiei la care lucrează, de a face recomandări în legătură cu politicile etice ale acesteia, precum și de a disemina informații legate de etică între ceilalți angajați ai companiei în cauză. O altă importantă îndatorire a ofițerilor de etică este de a descoperi sau chiar a preveni acțiunile lipsite de etică sau, în unele cazuri, ilegale. Pentru ca în mediul de afaceri să se vadă o schimbare în bine în ceea ce privește etica, trebuie să existe în

cadrul tuturor companiilor o cultură organizațională care să încurajeze mereu respectarea unui set unitar de valori morale și un comportament etic, lucru care poate fi realizat doar prin efortul comun al tuturor actorilor din mediul de afaceri.

O atenție deosebită, în acest context, trebuie acordată domeniului managerial și resurselor umane, deoarece cadrele de conducere și angajații reprezintă capitalul cel mai important al unei întreprinderi și de care depinde pe termen lung și strategia privatizării precum și valoarea întreprinderii. Măsurile pentru promovarea calificării și a motivației (simularea randamentului) angajaților sunt de asemenea importante, un criteriu decisiv în acest sens constituindu-l retribuția personalului în funcție de randament. În acest context, etica în organizațiile moderne urmărește găsirea adevărului, stabilirea izvoarelor moralei, expunerea faptelor morale, o analiză a simțului etic și a conștiinței morale, conturarea idealului moral, separarea binelui de rău. Pentru firmele din Republica Moldova confruntate cu dificultățile ce decurg din tranziția de la o societate la alta, în fond, de la un sistem de valori la altul, etica antreprenorială este nu numai o problemă nouă, ci una foarte importantă. A realiza echilibrul între etică și profitabilitate într-o societate în care cursa spre acumularea de capital și bogăție pune în mișcare forme aflate în evidentă contradicție cu morala, se dovedește adesea o problemă spinoasă. Dacă sănătatea morală a unei societăți depinde de sănătatea morală a indivizilor care o compun, regulile milenare despre „adevăr”, „bine”, „frumos” se pot regăsi și în companiile din Republica Moldova.

În Republica Moldova etica antreprenorială are o importanță aparte față de alte țări cu mecanisme ale economiei de piață bine consolidate. A ignora dezvoltarea pe coordonate etice a afacerilor, sub pretextul că este suficientă aplicarea legilor (și ele în mare parte contradictorii), este tot una cu a ignora faptul că managerii nu sunt simpli executanți, că au propriile lor valori și că ei se află în fața unor decizii cu profunde implicații etice, fiind adesea obligați să opteze între aspirațiile personale și responsabilitățile organizaționale. Ultimele două decenii au fost marcate de transformarea radicală a economiei Republicii Moldova asociată cu tranziția de la planificarea centralizată și proprietatea de stat la o economie de piață. Din păcate, experiența planificării centralizate generatoare de corupție a lăsat o amprentă puternică asupra culturii antreprenoriale locale. Fenomenul privatizării a influențat direct climatul local, în special integritatea mediului de afaceri. Această situație a generat un val de neîncredere care, în cursul ultimilor doi ani de zile, a

început să se manifeste prin proteste în spațiul public și în mediul online din partea celor nemulțumiți de modul în care unele companii înțeleg să-și desfășoare activitatea. Această situație este relevantă întrucât orice companie care prospectează realizarea unei investiții în Republica Moldova va ține seama de climatul local și de felul în care acesta influențează mediul de afaceri. Iar nivelul actual al corupției, după cum s-a văzut în ultimii 10 ani de zile, descurajează acei investitori care urmăresc să facă afaceri pe termen lung în regiune.

Sursele utilizate

Toate sursele bibliografice incluse în lucrare se regăsesc în lista bibliografică. Preluarea identică a unei fraze sau paragraf este citată prin indicarea inclusiv a paginii din sursa utilizată, dar și prin forma italică a literelor.

Metodele aplicate

Metodele aplicate în teză reprezintă un set coerent de idei care ajută în explicarea observațiilor și în elaborarea predicțiilor. S-au utilizat ipoteze sau enunțuri care pot fi definite și ca o construcție ideală sau conceptuală care încearcă să organizeze și să exploreze anumite aspecte privind etica antreprenorială. Cercetarea este condensă pentru descoperirea a cât mai multe fapte. În lucrare sunt luate de asemenea în considerare rezultatele cercetărilor realizate în cadrul Î.I. “Beșelea Victoria”. Acest compartiment al tezei conține contribuțiile propuse ale autoarei la îmbogățirea spectrului conceptual și al instrumentarului practic al analizei rezultatelor financiare, susținute prin concluziile desprinse din aplicarea practică a acestora, sintetizate într-un studiu de caz.

BIBLIOGRAFIE

1. Aristotel, *Etica Nicomahică*, Editura IRI, București, 1998
2. Băeșu Camelia, Rolul și importanța eticii în contextul evoluției ciclice a afacerilor, *Revista European Journal of Accounting, finance & business*, 2017
3. Capcelea Valeriu, *Etica și conduita umană*, Editura ARC, 2010
4. *Cele 10 reguli ale unui vânzător excelent de magazin*, SCRIBD
5. Cobzari Ludmila, Criclivaia Diana. *Gestiune fiscală: suport de curs*, ISBN: 978-9975-71-128-9, 2011
6. Constantinescu-Băeșu, C. *Studiul managementului firmei în condițiile ciclicității din viața economică*, Ed. Sedcom Libris 2005
7. Crăciun D. *Etica în afaceri, o scurtă introducere*, Editura ASE, București 2005
8. Dogaru Irina, *Abordări practice în finanțele firmei*, revista Eco Express, nr.9, octombrie 2020
9. Edit Lukacs, *Etica în afaceri*, Galați 2011
10. *Etica profesională, ciclul de prelegeri*, Editura „Tehnica-UTM”, 2019
11. *Etica în afaceri și eticheta în afaceri*, Scribd
12. Ghenea Marius, *Antreprenoriat. Drumul de la idei către oportunități și succes în afaceri*, Editura Universul Juridic 2011
13. Hâncu Daniel, *Dreptul finanțelor publice*, Editura Litera, Chișinău 2018
14. Iamandi Irina-Eugenia, *Etică și responsabilitate socială corporativă în afacerile internaționale*, București, 2012
15. Kant Immanuel, *Critica rațiunii practice*, Editura Științifică, București, 1972
16. Meghișan Flaviu, *Etica în afaceri*, Editura Sitech 2016
17. Minea Iulian, *Finanțe publice*, Editura Principes, Chișinău 2019
18. Morar V., *Etica în afaceri, Concepte, teorii, situații morale*, Editura Paideia, 2017
19. Morar V., *Etica în afaceri și în politică*, Editura Universul Juridic, București, 2010
20. Morar V., *Etica și afacerile Morală elementară și responsabilitate socială*, Editura Paideia, București, 2004 (p.25)
21. Morariu C.O., Bircă A., Universitatea „Transilvania”, Brașov, Universitatea „George Barițiu”, Brașov, *Managementul prin obiective și ținerea sub control a proceselor*, 2006
22. Olaru Angela, *Revista Capital Market*, nr.9, iunie 2020
23. Popa Mirela, Salanta Irina-Iulia, Scorțar Lucia Monica, Anca Gabriela Isopescu, *etica în afaceri, sinteze și studii de caz*, Editura Risoprint 2011

24. Popescu – Nistor Manoela, Cultura Afacerilor, Editura Economică, București, 2003
25. Potincu Laura, Potincu Cristian-Romeo, Etica în afaceri și responsabilitate socială corporatistă. Ediția 2, Editura: C.H. Beck 2019
26. Potlog Dinu, Analiza economică și financiară a firmei, Editura Universul, Chișinău 2017
27. Puia A, Tehnici de negociere, contractare și demolare în afacerile economice, Editura Curtea Veche, București 2018
28. QualForm-Asigurarea CALității educației prin FORMare profesională continuă, <https://qualform.snsr.ro>
29. Republica Moldova: Dimensiunile reformelor: Centrul de studiere a problemelor pieței, Chișinău: Pontos, FEP „Tipografia Centrală”, 2018
30. Samoteeva, R., Muza, B., Etica în afaceri: Aspecte metodologice de cercetare, Editura UCCM, ASE 2013
31. Singer Peter, Tratat de Etică, Editura Polirom, Iași, 2006
32. Veverița V., Aculai E. Republica Moldova: Dimensiunile reformelor (Cap. IV, §4.1), Rolul businessului mic în economiile contemporane și perioada de tranziție, Chișinău: Pontos 2002